

UTKAST 9.10.2020

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, av lagen om centralen för utredning av penningtvätt och av 6 § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, lagen om centralen för utredning av penningtvätt och lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton ändras.

På grund av brister i det nationella genomförandet av Europaparlamentets och rådets fjärde direktiv om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism har det framkommit ett behov att göra ändringar såväl i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism som i lagen om centralen för utredning av penningtvätt.

Det föreslås dessutom att bestämmelserna i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ändras för att samordna den nationella lagstiftningen med rekommendationerna från aktionsgruppen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, som lyder under Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD.

I propositionen föreslås det lagändringar endast i fråga om de mest akuta behoven av teknisk karaktär.

Lagarna avses träda i kraft den 1 april 2021.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	4
3 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
3.1 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	4
3.2 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt	5
3.3 Lag om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton	5
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	5
4.1 De viktigaste förslagen.....	5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	7
4.2.1 Ekonomiska konsekvenser	7
4.2.1.1 Konsekvenser för hushållen	7
4.2.1.2 Konsekvenser för företagen	7
4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna	8
4.2.3 Andra samhällsliga konsekvenser.....	9
4.2.3.1 Konsekvenser för brottsbekämpningen och säkerheten	9
5 Alternativa handlingsvägar	9
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	9
5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater	10
6 Remissvar	10
7 Specialmotivering.....	10
7.1 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism	10
7.2 Lag om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt	16
7.3 7.3 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton.....	17
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	18
9 Ikraftträdande.....	18
10 Verkställighet och uppföljning	18
11 Förhållande till andra propositioner.....	18
11.1 Samband med andra propositioner.....	18
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	19
LAGFÖRSLAG	20
1. Lag om ändring av lagen om hindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.....	20
2. Lag om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt	26
3. Lag om ändring av 6 § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton	27

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

År 2017 genomfördes Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 648/2012 och om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG och kommissionens direktiv 2006/70/EU, nedan *fjärde penningtvättsdirektivet*. Den 25 januari 2019 mottog Finland ett motiverat yttrande av Europeiska kommissionen, enligt vilket Finland inte har anpassat sin nationella lagstiftning till alla bestämmelser i det fjärde penningtvättsdirektivet. I sitt svar till kommissionen ansåg Finlands regering att Finland inte har försummat sin skyldighet att bringa sin nationella lagstiftning i överensstämmelse med bestämmelserna i det fjärde penningtvättsdirektivet eller sin skyldighet att underrätta kommissionen om dessa bestämmelser. I svaret lämnades en mer detaljerad redogörelse för genomförandet på de punkter som anges i kommissionens motiverade yttrande. Samtidigt konstaterades det i svaret att sedan kommissionen fäst särskild uppmärksamhet vid vissa bestämmelser i direktivet, hade Finlands regering för avsikt att bedöma behovet av eventuella preciseringar av lagstiftningen. I fråga om vilka bestämmelser som eventuellt ska preciseras lyfte Finland i sitt svar fram artiklarna 16, 18.3, 45.2 och 5 samt artikel 53.1 tredje stycket. Enligt information från kommissionen den 14 maj 2020 har kommissionen beslutat avsluta överträdelseförfarandet mot Finland. Beslutet hindrar inte kommissionen från att återuppta förfarandet om den så önskar.

Finland är medlem i aktionsgruppen för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism Financial Action Task Force (nedan *FATF*), som lyder under Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD. FATF är en mellanstatlig aktör som utvecklar rekommendationer och strategier för att förebygga penningtvätt och finansiering av terrorism. FATF utför också länderbedömningar för att kartlägga läget när det gäller att förhindra och utreda penningtvätt och finansiering av terrorism i det land som är föremål för granskning. FATF genomförde länderbedömningen av Finland för förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism 2018–2019. I den rapport som därefter publicerades i april 2019 bedöms Finlands särskilda styrka vara internationellt samarbete. Dessutom ges positiva omdömen om den nationella riskbedömningen och samordningen samt om insamlingen och användningen av underrättelse- och annan utredningsinformation. I rapporten påtalas emellertid också att tillsynsarbetet inte är tillräckligt riskbaserat. Sammantaget är orsaken till detta enligt rapporten att tillsynsaktörerna har begränsad riskkänneteknik om de områden som övervakas i kombination med en betydande underdimensionering av resurserna i förhållande till ansvar och arbetsmängd. På grund av de brister som FATF påtalat måste de nationella bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, särskilt bestämmelserna i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, ändras eller kompletteras för att samordna den nationella lagstiftningen med FATF:s rekommendationer. Efter länderbedömningen är Finland föremål för intensifierad uppföljning och rapporterar till FATF om sina framsteg när det gäller att uppfylla rekommendationerna. Detta sker genom regelbundna uppföljningsrapporter som lämnas till FATF. Finland hade för avsikt att lämna sin första rapport om sina framsteg i genomförandet av FATF:s rekommendationer vid FATF-mötet i juni 2020, men på grund av covid-19-pandemin framsköttes den första uppföljande utvärderingen av Finland till oktober 2020.

Finansministeriet har under våren och sommaren 2020 hos de centrala aktörerna för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism kartlagt eventuella behov av att ändra lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Synpunkter på behovet av sådana lagändringar har fått av tillsynsmyndigheterna för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism, av de rapporteringsskyldiga och av centralen för utredning

av penningtvätt vid centralkriminalpolisen. Bland annat har det framförts vissa förslag till lagändringar av teknisk natur, som har tagits med i denna proposition. En del av lagändringsbehoven är sådana som under 2020–2021 kommer att behandlas i en arbetsgrupp som tillsatts av finansministeriet.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet i samverkan med inrikesministeriet. Under beredningen har viktiga intressentgrupper hörts skriftligen.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Genom det fjärde penningtvättsdirektivet ändrades tidigare direktiv om förhindrande av penningtvätt. Syftet med direktivet var att effektivisera bekämpningen av penningtvätt och av finansiering av terrorism genom att anpassa unionens rättsakter till de internationella standarder för bekämpning av penningtvätt samt finansiering av terrorism och spridning av massförstörelsevapen som FATF antog i februari 2012, dvs. de reviderade rekommendationerna från FATF. Ett ytterligare syfte med direktivet var att föreskriva om förebyggande åtgärder för hantering av pengar och insamling av pengar eller egendom för terrorismändamål för att säkerställa det finansiella systemets integritet, funktion, anseende och stabilitet.

Direktivet innehåller bestämmelser bland annat om uppdatering av uppgifter om företags verkliga ägare och förmånstagare, harmonisering av minimikraven för påföljdssystemet, framhåvande av riskbaserade metoder, åläggande av en nationell skyldighet för medlemsstaterna att göra en riskbedömning av penningtvätt och av finansiering av terrorism, utvidgning av tillämpningsområdet till att omfatta alla typer av penningspel så att undantag ska motiveras separat, sänkning av tröskelvärdet för personer som handlar med kontanter, inkludering av skattebrott i tillämpningsområdet som förbrott till penningtvätt, utvidgning av begreppet personer i politiskt utsatt ställning och effektivisering av myndighetssamarbetet.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

3.1 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

Lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism har under de senaste åren reviderats i flera repriser både inom EU och nationellt. Det fjärde penningtvättsdirektivet har genomförts nationellt bland annat genom lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017, nedan *penningtvättslagen*) och lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017). Det femte penningtvättsdirektivet har genomförts nationellt genom lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (571/2019), lagen om tillhandahållare av virtuella valutor (572/2019) samt genom ändringar bland annat i penningtvättslagen.

Den gällande penningtvättslagen trädde i kraft den 3 juli 2017. Lagens syfte är att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism, att främja avslöjande och utredning av sådan verksamhet och att effektivisera spårning och återtagande av brottsvinningen.

Sedan penningtvättslagen trädde i kraft har det framkommit brister både i genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet och av FATF:s rekommendationer, och därför bör båda lagarna ses över.

3.2 Lagen om centralen för utredning av penningtvätt

Lagen om centralen för utredning av penningtvätt trädde i kraft den 3 juli 2017. I lagen föreskrivs om centralens uppgifter, om registret för förhindrande, avslöjande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism, centralens befogenheter och om rätt att få och lämna ut information samt om internationellt samarbete. Sedan lagen trädde i kraft har det framkommit behov av ändringar som i huvudsak är tekniska och har samband med kompletteringen av genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet.

3.3 Lag om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton trädde i kraft den 1 maj 2019. Lagens 4 och 5 § har emellertid tillämpats först från och med den 1 september 2020. I lagen föreskrivs det om ett system för övervakning av bank- och betalkonton som består av ett register över och datasöksystem för bank- och betalkonton. Sedan lagen trätt i kraft har det framkommit ändringsbehov som har åtgärdats genom en lag om ändring av lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (*kompletteras med författningsnummer/2020*). Den ändring av 6 § som var avsedd att göras hade emellertid av misstag fallit bort i regeringens proposition och därför föreslås den ändringen bli gjord i den nu föreliggande propositionen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I lagförslag 1 föreslås det att lagen om förhindrande av penningtvätt och finansiering av terrorism ändras. I fråga om det nationella genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet bygger förslaget på de brister i den nationella lagstiftningen som kommissionen lyfte fram, rekommendationerna i FATF:s utvärderingsrapport om Finland samt de nationella behoven av lagändringar.

I propositionen föreslås det att definitionen av utländsk trust preciseras så att begreppet en liknande juridisk konstruktion som trusters samt begreppet brevlådebanks fogas till definitionerna i lagen. Definitionen av personer i politiskt utsatt ställning preciseras till den del det är fråga om personer vars verksamhet i ett betydande offentligt uppdrag har upphört.

Det föreslås vidare att paragrafen om en utländsk trusts verkliga förmånstagare preciseras så att det i bestämmelsen också hänvisas till personer som befinner sig i en motsvarande eller liknande ställning som instiftaren av en trust eller en juridisk konstruktion med trustliknande struktur eller som en av denne eventuellt utsedd beskyddare, förvaltare eller förmånstagare.

I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna om riskbedömning i 2 kap. Det föreslås preciseringar i fråga om vilka element rapporteringsskyldigas verksamhetsprinciper, förfaranden och tillsyn ska innehålla för att minska riskerna för penningtvätt och för finansiering av terrorism och för att riskerna ska kunna hanteras effektivt.

I propositionen föreslås ändringar i bestämmelserna om kundkontroll i 3 kap. Bestämmelsen om kundkontroll och riskbaserad bedömning preciseras genom att det i fråga om beaktandet av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism också införs ett omnämnande om produkter, tjänster och transaktioner som är under utveckling samt om distributionskanaler och tekniker.

I bestämmelsen om kundidentifiering och kontroll av kundens identitet föreslås ett uttryckligt förbud mot att inrätta eller upprätthålla anonyma eller fiktiva kundförhållanden. Till bestämmelsen fogas dessutom ett krav på att gränsen för skyldigheten att identifiera och verifiera en kunds identitet i tillfälliga kundrelationer ska vara en genomsnittsoverföring på 1 000 euro, när det är fråga om överföring av virtuella valutor. I bestämmelsen ska det också föreskrivas om de rapporteringsskyldigas förpliktelse att dokumentera de åtgärder som vidtagits för att fastställa den verkliga ägaren eller förmånstagaren.

Till bestämmelserna om uppgifter om kundkontroll och bevarande av dem föreslås bli fogat ett krav i fråga om kunder som är juridiska personer om att uppgifterna också ska inbegripa adressen på hemorten och adressen till det huvudsakliga affärsstället, om dessa skiljer sig åt, samt samfundsreglerna.

Bestämmelsen om fullgörande av skyldigheter i fråga om kundkontroll för den rapporteringsskyldigas räkning föreslås bli kompletterad så att till den fogas ett krav på att tillsynen över skyldigheterna i fråga om kundkontroll och bevarande av uppgifter och över att skyldigheterna fullgörs ska övervakas. När det gäller förenklade åtgärder för kundkontroll föreslås det att den rapporteringsskyldiga inte ska kunna tillämpa ett sådant förfarande om den upptäcker exceptionella eller tvivelaktiga transaktioner. I fråga om den skärpta skyldigheten att känna till korrespondentförbindelser ska bestämmelsen preciseras så att ett kreditinstitut och ett finansiellt institut ska iaktta fortlöpande kundkontroll.

Bestämmelsen om ett effektiviserat förfarande för kundkontroll i fråga om personer i politiskt utsatt ställning föreslås bli preciserad. Hänvisningarna till att en person har varit en person i politiskt utsatt ställning föreslås slopade. Enligt den gällande bestämmelsen betraktas en person inte längre som en person i politiskt utsatt ställning när han eller hon inte på minst ett år har haft något betydande offentligt uppdrag. Den ovan nämnda bestämmelsen föreslås bli kompletterad så att de rapporteringsskyldiga i minst ett år ska beakta den fortlöpande risk som är förknippad med personen i fråga och tillämpa de åtgärder som föreskrivs om förfarandet för kundkontroll till dess att personen inte längre anses vara förknippad med en risk som är signifikant för en person i politiskt utsatt ställning.

I propositionen föreslås det att bestämmelsen i 4 kap. om anmälningsskyldighet, tystnadsplikt och avbrytande av transaktioner. Den gällande bestämmelsen möjliggör inte informationsutbyte i fråga om rapporter om tvivelaktiga transaktioner inom en hel koncern och bestämmelsen bör därför ändras på denna punkt.

I propositionen föreslås det att en sammanslutnings skyldighet enligt 6 kap. att förvalta uppgifter om verkliga förmånstagare ändras så att tillsynsmyndigheterna enligt penningtvättslagen och centralen för utredning av penningtvätt utan ogrundat dröjsmål ska ha tillgång till uppgifterna om verkliga förmånstagare.

Det föreslås att bestämmelserna om tillsynsmyndigheten i 7 kap. kompletteras så att där hänvisas till republikens presidents förordning om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (500/2018). I denna förordning föreskrivs det att Ålands landskapsregering och Ålands Lotteriinspektion är tillsynsmyndigheter för efterlevnaden av penningtvättslagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av dem. I och med ändringen framgår det tydligare av penningtvättslagen vilka myndigheter som ansvarar för tillsynen över förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

I lagförslag 2 föreslås det vissa ändringar i lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Förslagen motiveras av brister av närmast teknisk natur som uppdragats vid genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet.

Det föreslås att till lagen fogas en bestämmelse om att centralen för utredning av penningtvätt ska utföra operativa och strategiska analyser.

Dessutom föreslås det i överensstämmelse med artikel 33.1 i penningtvättsdirektivet en hänvisning till ansvariga enheters chefer och anställda som sådana aktörer, av vilka centralen för utredning av penningtvätt har rätt att få de uppgifter och handlingar som är nödvändiga för hindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

Vidare föreslås en precisering av lagen enligt vilken centralen för utredning av penningtvätt kan vägra lämna ut uppgifter om detta kan vara till förfång för att förhindra, avslöja eller utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket vinningen av penningtvätt eller finansiering av terrorism fås, eller om utbytet av information kan strida mot principerna om de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna eller annars strida mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning.

I lagförslag 3 föreslås det en ändring i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton när det gäller uppgifter som ska lagras i registret över bank- och betalkonton. Enligt förslaget ska det föreskrivas att när kontoinnehavaren är en juridisk person ska information lämnas om dem som har rätt att använda den juridiska personens konton samt de uppgifter om dessa som redan nämnts i bestämmelsen.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

4.2.1 Ekonomiska konsekvenser

4.2.1.1 Konsekvenser för hushållen

Propositionen antas inte få några betydande konsekvenser för hushållen. Det föreslås att definitionen av begreppet personer i politiskt utsatt ställning förtydligas. De föreslagna ändringarna innebär å ena sidan att vissa persongrupper kommer att omfattas av tillämpningsområdet, å andra sidan att vissa persongrupper lämnas utanför tillämpningsområdet. Det finns flera tusen personer i politiskt utsatt ställning, deras familjemedlemmar och bolagspartner i Finland. Dessa personer omfattas av bestämmelserna om skärpta åtgärder för kundkontroll. De skärpta åtgärder för kundkontroll förutsätter att den rapporteringsskyldiga ska iaktta ett särskilt omsorgsfullt förfarande, vilket bland annat innebär mer omfattande utredning och dokumentation av kundens verksamhet och användning av tjänsterna. Detta kan få indirekta ekonomiska konsekvenser för hushållen.

4.2.1.2 Konsekvenser för företagen

Propositionen bedöms inte få några betydande ekonomiska konsekvenser för företagen, eftersom ändringarna huvudsakligen är tekniska och närmast förtydligar gällande bestämmelser om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Propositionen kan dock i viss utsträckning få någon form av ekonomiska konsekvenser för de företag som är rapporteringsskyldiga, eftersom propositionen bland annat preciserar skyldigheter som gäller dem. I Finland finns tiotusentals företag som kategoriseras som rapporteringsskyldiga och som är verksamma inom olika sektorer. De eventuella konsekvenserna kan variera stort mellan företagen.

Propositionen innehåller förslag till precisering av definitionen av begreppet personer i politiskt utsatt ställning och om att beakta de risker som är förenade med sådana personer efter det att de inte längre har något betydande offentligt uppdrag. De rapporteringsskyldigas rätt att till centralen för utredning av penningtvätt anmäla tvivelaktiga transaktioner utvidgas till alla koncernföretag. Vidare föreslås preciseringar i fråga om vilka element rapporteringsskyldigas verksamhetsprinciper, förfaranden och tillsyn ska innehålla för att minska riskerna för penningtvätt och för finansiering av terrorism och för att riskerna ska kunna hanteras effektivt. Enligt propositionen ska rapporteringsskyldiga bevara och förvalta information om juridiska personers adress på hemorten och den ort där det huvudsakliga affärsstället finns, eftersom de kan avvika från en juridisk persons registrerade adress. Likaså ska de rapporteringsskyldiga dokumentera sina åtgärder för kundkontroll. Vid tillfälliga kundförbindelser höjs gränsen för skyldighet att vidta åtgärder för kundkontroll och identifiering till överföringar av medel som överstiger 1 000 euro, om det är fråga om en virtuell valuta.

De ovan nämnda förslagen leder eventuellt till att de rapporteringsskyldiga blir tvungna att se över och uppdatera sina verksamhetsprinciper, förfaranden och tillsyn i anslutning till kundkontroll, rapporter om misstänkta transaktioner och riskbedömning. Förslagen kan också ha konsekvenser för de datatekniska systemen. Ändringarna kan medföra kostnader för de rapporteringsskyldiga. Å andra sidan minskar den föreslagna lagstiftningen tolkningsmöjligheterna och skapar därmed klarhet i företagens verksamhetsmiljö, vilket kommer att få kostnadsminskande konsekvenser.

Dessutom ska de rapporteringsskyldiga enligt propositionen säkerställa att dess filialer och majoritetsägda dotterföretag vidtar minimiåtgärder och ytterligare åtgärder i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/758 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 med avseende på tekniska tillsynsstandarder som fastställer minimiåtgärder och ytterligare åtgärder som kreditinstitut och finansiella institut ska vidta för att minska risken för penningtvätt och finansiering av terrorism i stater där lagstiftningen inte tillåter att kundkontroll bedrivs i enlighet med förfaranden i penningtvättslagen. Denna skyldighet bedöms dock inte medföra några betydande kostnader för de rapporteringsskyldiga.

Konsekvenserna för de offentliga finanserna

Propositionen har inga direkta konsekvenser för Finlands budgetekonomi eller övriga offentliga finanser. Syftet med förslagen i propositionen är att förhindra att Finland blir föremål för ett överträdelseförfarande från kommissionens sida eller sätts upp på FATF:s högrisklista, vilket kan ha ekonomiska konsekvenser också för de offentliga finanserna.

4.2.2 Konsekvenser för myndigheterna

Syftet med de föreslagna ändringarna är att förbättra myndigheternas tillgång till information. I propositionen föreslås det tillsynsmyndigheterna enligt penningtvättslagen och centralen för utredning av penningtvätt utan ogrundat dröjsmål ska få tillgång till de uppgifter om verkliga förmånstagare som sammanslutningar förvaltar. Ändringen förtydligar den gällande bestämmelsen.

De rapporteringsskyldiga ska enligt propositionen säkerställa att deras filialer och majoritetsägda dotterföretag vidtar minimiåtgärder och ytterligare åtgärder i enlighet med kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/758 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 med avseende på tekniska tillsynsstandarder som fastställer minimiåtgärder och ytterligare åtgärder som kreditinstitut och finansiella institut ska vidta för att minska risken

för penningtvätt och finansiering av terrorism i stater där lagstiftningen inte tillåter att kundkontroll bedrivs i enlighet med förfaranden i penningtvättslagen. Om de ovan nämnda tilläggsåtgärderna dock inte är tillräckliga, ska de tillsynsmyndigheter som avses i penningtvättslagen enligt förslaget vidta andra tillsynsåtgärder. Detta förslag bedöms ha en viss inverkan på tillsynsmyndigheternas verksamhet och resursbehov, särskilt när det i dessa situationer är fråga om gränsöverskridande tillsyn.

4.2.3 Andra samhällliga konsekvenser

4.2.3.1 Konsekvenser för brottsbekämpningen och säkerheten

Regeringens förslag får konsekvenser för brottsbekämpningen och säkerheten. I propositionen förtydligas den nuvarande lagstiftningen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Tydligare lagstiftning minskar utrymmet för tolkning och gör det på så sätt möjligt att rikta uppmärksamheten mot fall där risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism är högre.

Propositionen innehåller också ett förslag till ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt i anslutning till informationsutbytet mellan EU:s finansunderrättelseenheter. Enligt ändringsförslaget ska centralen för utredning av penningtvätt, när den får en sådan rapport enligt 4 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism som gäller en annan medlemsstat, utan dröjsmål sända rapporten till centralen för utredning av penningtvätt i den aktuella medlemsstaten. I och med ändringen har centralen för utredning av penningtvätt en tydlig skyldighet att underrätta en annan medlemsstat om en rapport om tvivelaktiga transaktioner som gäller den medlemsstaten. Detta förbättrar informationsutbytet mellan centralen för utredning av penningtvätt och därigenom bekämpningen av penningtvätt och finansiering av terrorism på EU-nivå.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Syftet med propositionen är att avhjälpa tekniska brister i genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet. Avsikten är att kommissionen ska notifieras om ändringarna. Finland har i samband med genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet varit föremål för ett överträdelseförfarande som kommissionen har avslutat. Kommissionen kan inleda överträdelseförfarandet på nytt. Om kommissionen inleder överträdelseförfarandet på nytt kan det för Finlands del leda till ekonomiska sanktioner eftersom kommissionen kan föra överträdelseärendet till Europeiska unionens domstol och be att domstolen påför ekonomiska påföljder.

Finland är föremål för intensifierad tillsyn från FATF:s sida i anslutning till de brister som uppdagats i systemet för förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism och i genomförandet av FATF:s rekommendationer. FATF förutsätter att Finland genom periodiska uppföljningsrapporter informerar om hur bristerna har avhjälpats. Om Finland inte gör tillräckliga framsteg när det gäller att uppfylla FATF:s rekommendationer, finns det risk för att komma upp på FATF:s högrisklista, vilket kan påverka Finlands kreditvärdighet och därigenom de offentliga finanserna. Avsikten är att i ett uppföljningsförfarande rapportera till FATF om de ändringar som föreslås i propositionen och som hänför sig till genomförandet av rekommendationen.

I propositionen ingår endast tekniska ändringsförslag som hänför sig till genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet, FATF:s rekommendationer eller andra nationella ändringsbehov.

Eventuella ytterligare ändringsbehov ska bedömas i framtida, pågående eller planerade lagstiftningsprojekt som hänför sig till revideringen av lagstiftningen om förhindrande penningtvätt och finansiering av terrorism.

5.2 Handlingsmodeller som används eller planeras i andra medlemsstater

Europeiska kommissionen har inlett överträdelseförfaranden med samtliga 28 EU-medlemsstater i samband med genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet. Kommissionens representanter har vid expertmöten om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism konstaterat att överträdelseförfarande för en del av medlemsstaterna redan har slutförts på grundval av medlemsstaternas svar och att förfarandet för några medlemsstaters vidkommande fortsätter. Finlands fick den 14 maj 2020 ett meddelande om att överträdelseförfarandet har avslutats.

6 Remissvar

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid finansministeriet och inrikesministeriet.

Utlåtanden om propositionen har begärts [...]

7 Specialmotivering

7.1 Lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 §. Tillämpningsområde. Det föreslås att till *1 mom. 4 punkten* fogas en hänvisning till 7 b § i lagen om betalningsinstitut (297/2010). För närvarande saknas det i 1 mom. 4 punkten i paragrafen om tillämpningsområde en hänvisning till den nämnda lagens 7 b §, som gäller leverantörer av kontoinformationstjänster. Europeiska kommissionen har våren 2019 lämnat ett yttrande i ärendet till Europeiska bankmyndigheten, och i detta sammanhang har det konstaterats att leverantörer av kontoinformationstjänster omfattas av tillämpningsområdet för bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

4 §. Definition. Paragrafens *1 mom. 9 punkt*, där utländska truster definieras, föreslås bli preciserad så att definitionen också omfattar begreppet trustliknande juridiska konstruktioner. Genom ändringen kompletteras genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet.

Paragrafens *1 mom. 11 punkten*, enligt vilken med en person i politiskt utsatt ställning avses en fysisk person som har eller har haft betydande offentliga uppdrag preciseras så att om personen har upphört att vara verksam i ett offentligt betydande uppdrag betraktas han eller hon som en person i politiskt utsatt ställning om det har förflutit högst tolv månader från det att uppdraget upphörde. Ändringen hänför sig till artikel 22 i penningtvättsdirektivet, enligt vilken när en person i politiskt utsatt ställning inte längre har en viktig offentlig funktion i en medlemsstat eller ett tredjeland eller i en internationell organisation ska ansvariga enheter åtminstone under tolv månader vara skyldiga att beakta om personen fortfarande utgör en risk och tillämpa motsvarande lämpliga riskkänslighetsåtgärder tills personen inte längre anses utgöra någon specifik risk för personer i politiskt utsatt ställning.

Paragrafens *1 mom. 11 punkten underpunkt i* ändras på grund av brister i genomförandet av det fjärde penningtvättsdirektivet. I den gällande lagen hänvisas det till medlemskap av ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan i ett företag som är helt statsägt. Det föreslås att ordet ”helt”

stryks, varefter definitionen också täcker in delvis statsägda företag. I definitionen i artikel 3 i det fjärde penningtvättsdirektivet är definitionen inte begränsad till att enbart gälla företag som är helt statsägda och därför är det nödvändigt att se över definitionen på denna punkt.

Det föreslås att 1 mom. 13 punkten underpunkt a ändras så att ett nära affärsförhållande med en familjemedlem till en person i politiskt utsatt ställning inte längre innebär att personen är medarbetare till en person i politiskt utsatt ställning. I praktiken har det varit mycket svårt att utreda hur det förhåller sig och iakttagandet av bestämmelsen förutsätter att affärsförhållandena för familjemedlemmar till en person med ett betydande offentligt uppdrag beaktas eller utreds. Penningtvättsdirektivet kräver inte heller att definitionen av begreppet person i politiskt utsatt ställning utvidgas på det sätt som beskrivs ovan.

I 1 mom. 18 punkten underpunkt b görs en teknisk ändring.

Till paragrafens 1 mom. föreslås fogat *en ny 19 punkt* med en definition av begreppet brevlådebänk. För att förtydliga begreppet brevlådebänk är det nödvändigt att ta in en definition i penningtvättslagen. I det fjärde penningtvättsdirektivet definieras brevlådebänk i artikel 3. Enligt direktivet avses med brevlådebänk ett kredit- eller finansiellt institut, eller ett institut som utför verksamhet som likställs med den som utförs av kreditinstitut eller finansiella institut, som är registrerat i en jurisdiktion där det saknar en meningsfull fysisk närvaro och ledning och inte är anknutet till en reglerad finansgrupp. I artikel 24 i det fjärde penningtvättsdirektivet föreskrivs det att medlemsstaterna ska förbjuda kreditinstitut och finansiella institut att ingå eller upprätthålla korrespondentförbindelser med brevlådebänker. Enligt den nämnda artikeln ska medlemsstaterna dessutom kräva att dessa institut vidtar lämpliga åtgärder för att se till att de inte ingår eller fortsätter att upprätthålla korrespondentförbindelser med ett kreditinstitut eller finansiellt institut som är känt för att tillåta att dess konton används av brevlådebänker. Genom 3 kap. 12 § i penningtvättslagen har man genomfört det i artikel 24 i penningtvättsdirektivet föreskrivna förbudet för ett kreditinstitut eller finansiellt institut att ingå eller upprätthålla korrespondentförbindelser med kreditinstitut eller finansiella institut som är kända för att tillåta att dess konton används av brevlådebänker genomförts. Genom att till penningtvättslagen foga en definition av brevlådebänk kompletteras den ovannämnda bestämmelsen i penningtvättslagen.

6 §. Verkliga förmånstagare i utländska trustar. I 1 mom. 2 och 3 punkterna görs tekniska ändringar. Till momentet föreslås dessutom bli fogat *nya 4 och 5 punkter*, där bestämmelsen föreslås bli preciserad så att i den också hänvisas till personer som har samma eller en likvärdig ställning i en trust eller en liknande juridisk konstruktion i egenskap av instiftare eller eventuellt av instiftaren tillsatt beskyddare, förvaltare eller förmånstagare. Som förmånstagare betraktas dessutom, om förmånstagaren ännu inte har fastställts, de personer för vilkas huvudsakliga intresse den juridiska konstruktion eller den juridiska personen har inrättats eller verkar.

Genom ändringen kompletteras genomförandet av penningtvättsdirektivets artikel 3.6 c.

2 kap. **Riskbedömning**

3 §. Rapporteringsskyldigas riskbedömning. Det föreslås att till paragrafens 2 mom. 1 punkten fogas en bestämmelse om utveckling av modellförfaranden. Till momentet fogas också *en ny 2 punkt*, enligt vilket verksamhetsprinciperna, förfarandena och kontrollerna också ska inbegripa åtgärder för kundkännedom, rapportering, bevarande av uppgifter samt bakgrundskontroll av personal. Momentets nuvarande 2 punkt föreslås därmed bli *ny 3 punkt*. Denna nya punkt kompletteras med en bestämmelse om att verksamhetsprinciperna, förfarandena och kontrollerna också ska omfatta intern kontroll och efterlevnadskontroll, inbegripet utnämning av en efterlevnadsansvarig på ledningsnivå, och intern revision, om det är motiverat med tanke på arten och

storleken av den rapporteringsskyldigas verksamhet. Ändringarna kompletterar genomförandet av penningtvättsdirektivets artikel 8.4 a.

Enligt artikel 8.3 i penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna se till att ansvariga enheter har riktlinjer, kontroller och förfaranden på plats för att minska och effektivt hantera de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som identifierats på unionsnivå, på medlemsstatsnivå och vid ansvariga enheter. Dessa riktlinjer, kontroller och förfaranden ska stå i proportion till de ansvariga enheternas typ och storlek. Enligt artikel 8.4 a ska de riktlinjer, kontroller och förfaranden som avses i punkt 3 omfatta a) utveckling av interna riktlinjer, kontroller och förfaranden, inbegripet rutiner för modellriskhantering, åtgärder för kundkänedom, rapportering, registerhållning, internkontroll, efterlevnadskontroll, inbegripet utnämning av efterlevnadsansvarig på ledningsnivå, om det motiveras av verksamhetens storlek och natur samt bakgrunds-kontroll av personal.

3 kap. **Kundkontroll**

1 §. Kundkontroll och riskbaserad bedömning. Det föreslås att till 2 mom. i fråga om beaktande av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism också fogas ett omnämnande av de produkter, tjänster och transaktioner samt distributionskanaler och tekniker som är under utveckling. I sin nuvarande form gäller kravet nya och befintliga produkter, tjänster och transaktioner samt distributionskanaler och tekniker. Kravet på att de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förknippade med nya och befintliga kunder, länder eller geografiska områden ska beaktas förblir oförändrat.

Ändringsförslaget baserar sig på FATF:s rekommendation 15 som gäller ny teknik. Enligt punkt 1 i rekommendationen ska riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism bedömas bland annat så att de risker som eventuellt uppstår i samband med utvecklingen av nya produkter och transaktioner beaktas. Enligt FATF:s bedömning förefaller det som om 3 kap. 1 § 2 mom. i penningtvättslagen inte i sin nuvarande ordalydelse utsträcks till situationer där den rapporteringsskyldiga överväger att utveckla en ny produkt eller tjänst innan den tillhandahålls kunderna. Bestämmelsen bör därför förtydligas och anpassas till FATF:s rekommendation 15.

I paragrafens 3 mom. föreslås en ändring av hänvisningen till lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rådets direktiv om administrativt samarbete i fråga om beskattning och om upphävande av direktiv 77/799/EEG samt om tillämpning av direktivet (185/2013). Hänvisningen i gällande 3 mom. till lagen om beskattning är otydlig och syftet med ändringen är att förtydliga hänvisningen och på så sätt främja en korrekt tillämpning av den.

2 §. Kundidentifiering och kontroll av kundens identitet. Till 1 mom. föreslås fogat ett uttryckligt förbud enligt FATF:s rekommendation 10 mot att ha anonyma eller fiktiva kunder. För närvarande finns det i 15 kap. 18 § i kreditinstitutslagen ett förbud mot att erbjuda anonyma konton och bankfack. I 39 § 1 mom. i lagen om betalningsinstitut finns ett förbud mot att erbjuda anonyma konton. FATF har påpekat att dessa explicita förbud inte sträcker sig till andra finansiella institut med beaktande av tillämpningsområdet för kreditinstitutslagen och lagen om betalningsinstitut. För att undvika överlappande reglering ska det i lagen om penningtvätt inte tas in ett förbud enligt kreditinstitutslagens eller lagen om betalningsinstitut att erbjuda anonyma konton, utan ett förbud mot att ha anonyma eller fiktiva kunder.

Till 1 mom. 1 punkten fogas enligt förslaget ett krav enligt vilket gränsen för obligatorisk kundidentifiering och kontroll av kundens identitet i ett tillfälligt kundförhållande är en överföring

på tusen euro när det är fråga om virtuella valutor. På detta sätt förverkligas punkt 7a i tolkningssanvisningen för FATF:s rekommendation (*interpretative note*) 15 om kundkontroll och verifiering av identiteten, enligt vilken när tröskelvärde för transaktioner med virtuella valutor överskrider 1 000 euro aktualiseras skyldigheten i fråga om kundkontroll och verifiering av identiteten.

3 §. *Uppgifter om kundkontroll och bevarande av uppgifter.* Till 2 mom. 3 punkten fogas i fråga om juridiska personer ett krav på att uppgiften om kundkontroll också ska inbegripa adressen till en juridisk persons hemort och det huvudsakliga affärsstället samt organisationsregler.

FATF har i sin utvärderingsrapport om Finland påpekat att bestämmelsen i sin nuvarande form inte innehåller något krav på identifiering och kontroll av en juridisk person på grundval av adressen på hemorten och adressen till det huvudsakliga affärsstället, om den avviker från adressen på hemorten. Genom ändringsförslaget kommer bestämmelsen att bättre motsvara FATF:s rekommendation 10 om förfarandet för kundidentifiering och kontroll av kundens identitet. Enligt anvisningen för tolkningen av rekommendationen ska man för identifiering av juridiska personer registrera adressen på hemorten och det huvudsakliga affärsställets adress, om den avviker från adressen på hemorten.

För att FATF:s rekommendation ska kunna förverkligas bör man i identifieringsuppgifterna å ena sidan med tanke på risken och å andra sidan med tanke på den administrativa bördan bevara och uppdatera uttryckliga uppgifter om en juridisk persons hemort och det huvudsakliga affärsställets adress, som kan avvika från den juridiska personens registrerade adress. Information om den geografiska plats där kunden bedriver sin verksamhet behövs för att man ska kunna känna till kunden och bedöma den risk för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förknippad med kunden.

Till momentets 3 punkt ska utöver bolagsordningen fogas ett omnämnande om organisationsregler, eftersom alla sammanslutningsformer inte har någon bolagsordning.

5 §. *Särskild identifieringsskyldighet i anslutning till försäkringsprodukter.* I propositionen föreslås det att ett tekniskt fel i paragrafens 2 mom. korrigeras så att det motsvarar artikel 13.5 i det fjärde penningtvättsdirektivet och förarbetena till penningtvättslagen. Skyldigheten att identifiera förmånstagaren ska således ändras till en skyldighet att kontrollera förmånstagare vid utbetalning.

6 §. *Identifiering av verkliga förmånstagare.* Till paragrafen föreslås fogat ett nytt 2 mom. enligt vilket de rapporteringsskyldiga ska dokumentera de åtgärder som vidtagits för att identifiera verkliga förmånstagare. Paragrafen kompletteras till den del som det i paragrafen inte har föreskrivits om de rapporteringsskyldigas skyldighet att dokumentera åtgärder som vidtagits för att fastställa den faktiska ägaren och förmånstagaren, vilket förutsätts i artikel 3.6 i det fjärde penningtvättsdirektivet. Med identifieringsåtgärder avses här exempelvis hur ofta uppgifterna om den verkliga förmånstagaren har kontrollerats eller uppdaterats, var uppgifterna har kontrollerats, exempelvis hos kunden, ett offentligt register eller någon annan ordentlig källa och hur uppgifterna har bedömts till exempel i fråga om deras tillförlitlighet, samt eventuella ytterligare utredningar som gjorts. Genom ändringen avhjälpas brister i samband med genomförandet av artikel 3.6 i det fjärde penningtvättsdirektivet.

7 §. *Fullgörande av skyldigheter i fråga om kundkontroll för en rapporteringsskyldigas räkning.* Det föreslås att 2 mom. kompletteras så att till momentet fogas ett omnämnande om tillsynen över de skyldigheter som gäller kundkontroll och bevarande av uppgifter och över att skyldigheten fullgörs. Genom bestämmelsen avhjälpas den brist som hänför sig till genomförandet av

artikel 26 i penningtvättsdirektivet gällande tillsynen över att kraven i direktivet uppfylls. Också enligt FATF:s bedömning motsvarar bestämmelsen inte helt rekommendation 17 som gäller tredjeparter, eftersom det i 2 mom. som gäller andra stater än EES-stater inte i enlighet med rekommendationen finns något omnämnande om kundkontroll och bevarande av uppgifter samt tillsyn över att skyldigheterna fullgörs. Genom ändringen motsvarar bestämmelsen bättre FATF:s rekommendation 17.

8 §. Förenklade åtgärder för kundkontroll. Till 1 mom. föreslås bli fogat ett uttryckligt förbud mot förenklade åtgärder för kundkontroll när det är fråga om exceptionella transaktioner eller när medel som ingår i en transaktion misstänks användas för finansiering av terrorism. FATF har påpekat att 3 kap. 8 § i penningtvättslagen inte helt uppfyller kravet i FATF:s rekommendationer 1, 10 och 22 om att den rapporteringsskyldiga inte ska kunna tillämpa förenklade åtgärder för kundkontroll om den rapporteringsskyldiga upptäcker transaktioner som avviker från eller väcker misstanke beträffande kundens normala affärsverksamhet. Lagändringen är relevant närmast i situationer där den rapporteringsskyldiga vid förenklade åtgärder för kundkontroll upptäcker en tvivelaktig transaktion eller misstänker att medel som ingår i transaktionen används för finansiering av terrorism.

12 §. Skärpta åtgärder för kundkontroll vid korrespondentförbindelser. Det föreslås att 5 mom. ändras så att ett kreditinstitut eller finansiellt institut som är motpart löpande ska vidta åtgärder för kundkontroll i fråga om kunder som har direkt tillgång till ett konto i kreditinstitutet eller det finansiella institutet. Enligt artikel 19 e i penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna, när det gäller gränsöverskridande korrespondentförbindelser med ett motpartsinstitut i ett tredjeland, utöver de åtgärder för kundkännedom som fastställs i artikel 13, kräva att deras kreditinstitut och finansiella institut när det gäller payable-through-konton försäkras sig om att motpartsinstitutet har kontrollerat kundens identitet och löpande vidtagit åtgärder för kundkännedom och att de på begäran kan tillhandahålla korrespondentinstitutet relevanta kundkännedomsuppgifter. I 12 § har inte på det sätt som förutsätts i direktivet hittills föreskrivits om löpande åtgärder för kundkontroll, och därför bör paragrafen ändras.

13 §. Skärpta åtgärder för kundkontroll i fråga om personer i politiskt utsatt ställning. I paragrafen stryks hänvisningarna till att en person ska ha varit i politiskt utsatt ställning. I fråga om denna ändring hänvisas det till den ändring som föreslås i 1 kap. 4 § 11 punkten, enligt vilken definitionen av begreppet personer i politiskt utsatt ställning föreslås bli preciserad så att som sådana personer betraktas också de vars betydande offentliga uppdrag har upphört för minst ett år sedan.

I 4 mom. föreskrivs det att en person inte längre anses vara i politiskt utsatt ställning när han eller hon inte har haft något betydande offentligt uppdrag på minst ett år. Det föreslås att momentet preciseras så att det föreskrivs att rapporteringsskyldiga ska beakta den fortlöpande risk som är förenad med den ovan nämnda personen under minst ett år och tillämpa de åtgärder som föreskrivs i 1, 2 och 3 mom. till dess att personen i fråga inte längre anses utgöra någon specifik risk för en person i politiskt utsatt ställning. Vad gäller motiveringen till ändringen hänvisas till det som anförs ovan i fråga om 1 kap. 4 § 11 punkten. Ändringen hänför sig till en bristfällighet i genomförandet av artikel 22 i penningtvättsdirektivet.

4 kap. **Rapporteringsskyldighet, tystnadsplikt och avbrytande av transaktioner**

4 §. Tystnadsplikt och undantag från tystnadsplikten i fråga om tvivelaktiga transaktioner. Det föreslås att ordalydelsen i 2 mom. ändras så att informationsutbyte om rapporter om misstänkta transaktioner ska omfatta hela koncernen. Enligt det gällande momentet är informationsutbytet möjligt endast inom finans- och försäkringskonglomerat. Syftet med ändringen är att paragrafen

ska motsvara ordalydelsen i artikel 45.8 i penningtvättsdirektivet. I denna artikel föreskrivs om informationsutbyte inom en koncern när det gäller tvivelaktiga transaktioner. Enligt artikeln ska medlemsstaterna se till att informationsutbytet inom en koncern tillåts. Information till centralen för utredning av penningtvätt när det gäller misstankar om att medel utgör vinning av brottslig verksamhet eller har samband med finansiering av terrorism ska förmedlas till hela koncernen, om centralen för utredning av penningtvätt inte ger andra anvisningar.

Enligt artikel 3.15 i penningtvättsdirektivet avses med koncern en grupp av företag som består av ett moderföretag, dess dotterföretag och enheter i vilka moderföretaget eller dess dotterföretag har ägarintressen samt företag som står till varandra i ett sådant förhållande som avses i artikel 22 i direktiv 2013/34/EU. Det begrepp som motsvarar definitionen av grupp av företag i nämnda artikel är i 1 kap. 6 § i bokföringslagen begreppet koncern, och de företag som hör till gruppen kallas likaså koncernföretag. I 2 mom. används de begrepp som nämns ovan och som motsvarar bokföringslagen, eftersom deras begreppsmässiga innehåll också i övrigt är etablerat.

6 kap. Uppgifter om verkliga förmånstagare

2 §. *Sammanslutningars skyldighet att förvalta uppgifter om verkliga förmånstagare.* Till paragrafens 1 mom. fogas en mening enligt vilken tillsynsmyndigheterna enligt 7 kap. i penningtvättslagen samt centralen för utredning av penningtvätt utan ogrundat dröjsmål ska få tillgång till uppgifter om verkliga förmånstagare. Genom ändringen avhjälps den brist som anknyter till artikel 30 i det fjärde penningtvättsdirektivet, eftersom medlemsstaterna enligt artikel 30.2 i direktivet ska kräva att de behöriga myndigheterna och centralen för utredning av penningtvätt med nödvändig skyndsamhet i tid kan få tillgång till uppgifter om verkliga förmånstagare.

7 kap. Tillsyn

1 §. *Tillsynsmyndigheterna och anmälan till centralen för utredning av penningtvätt.* Det föreslås att till paragrafen, efter *nuvarande 3 mom. fogas ett nytt 4 mom.*, där det hänvisas till republikens presidents förordning om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (500/2018). På så sätt skulle det i lagen i fråga om tillsynsmyndigheterna också hänvisas till Ålands landskapsregering och Ålands Lotteriinspektion benämnda myndighet när det gäller myndigheter som utövar tillsyn över efterlevnaden av penningtvättslagen och de bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av den.

Genom republikens presidents förordning om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (500/2018) överfördes från och med den 1 juli 2018 från Polisstyrelsen till Ålands lotteriinspektion tillsynsbehörigheten på Åland enligt 7 kap. i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism när det gäller penningspelssammanslutningar som avses i Ålands landskapslagstiftning samt näringsidkare och sammanslutningar som förmedlar deltagaravgifter och deltagaranmälningar för penningspel som tillhandahålls av dessa penningspelssammanslutningar. Genom förordningen överfördes också från Regionförvaltningsverket till Ålands landskapsregering tillsynsbehörigheten enligt 7 kap. i penningtvättslagen när det gäller sådana fastighetsförmedlingsrörelser och rörelser för förmedling av hyreslägenheter och hyreslokaler som avses i Ålands landskapslagstiftning. I och med ändringen framgår det tydligare av penningtvättslagen vilka alla myndigheter som utövar tillsyn i fråga om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism.

9 kap. Särskilda bestämmelser

2 §. Rapporteringsskyldigas filialer och andra bolag. Det föreslås att *1 och 2 mom.* ändras så att till dem fogas en uttrycklig hänvisning till EES-stater. FATF har i sin länderrapport om Finland påpekat att den nuvarande ordalydelsen i bestämmelsen hänvisar till att den endast gäller andra stater än EES-stater och därmed inte helt motsvarar FATF:s rekommendationer 18 och 23.

Det föreslås att till paragrafen fogas *ett nytt 3 mom.* enligt vilket rapporteringsskyldiga som har affärsställen i andra medlemsstater ska säkerställa att affärsställena iakttar denna medlemsstats nationella bestämmelser med avseende på införlivandet av penningtvättsdirektivet i den nationella lagstiftningen. Genom ändringen genomförs artikel 45.2 i penningtvättsdirektivet, enligt vilken medlemsstaterna ska kräva att ansvariga enheter som driver företag i en annan medlemsstat ser till att dessa företag iakttar denna medlemsstats nationella bestämmelser med avseende på införlivandet av detta direktiv.

Till *4 mom.* föreslås det bli fogat ett krav på vidtagande av ytterligare åtgärder genom en hänvisning till kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/758 av den 31 januari 2019 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/849 med avseende på tekniska tillsynsstandarder som fastställer minimiåtgärder och ytterligare åtgärder som kreditinstitut och finansiella institut ska vidta för att minska risken för penningtvätt och finansiering av terrorism i vissa tredjeländer. Enligt artikel 45.5 i penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna, om ett tredjelands rätt inte tillåter genomförandet av den politik och de förfaranden som krävs enligt artikel 45.1 i direktivet, kräva att ansvariga enheter säkerställer att filialer och majoritetsägda dotterföretag i det tredje landet vidtar ytterligare åtgärder för att effektivt hantera risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism, och att de informerar hemmedlemsstatens behöriga myndigheter. De tekniska standarderna för tillsyn i kommissionens delegerade förordning anger vilken typ av ytterligare åtgärder som avses i artikel 45.5 i penningtvättsdirektivet och vilka minimiåtgärder kreditinstitut och finansiella institut ska vidta om tredjelands lagstiftning inte tillåter genomförande av de åtgärder som krävs enligt artikel 45.1 och 45.3. Också FATF har i sin länderrapport om Finland påpekat att det i *3 mom.* saknas ett krav enligt rekommendationerna 18 och 23 om att vidta behövliga tilläggsåtgärder för att avvärja risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism, när lagstiftningen i den aktuella staten inte tillåter att de förfaranden som föreskrivs i den nationella lagen för kundkontroll iakttas. Den föreslagna ändringen svarar på kraven i såväl penningtvättsdirektivet som FATF:s rekommendationer.

7.2 Lag om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt

2 §. Centralen för utredning av penningtvätt och dess uppgifter. I *1 mom. 7 punkten* görs en teknisk ändring. Det föreslås att till momentet fogas *en ny 8 punkt*, där det i överensstämmelse med det fjärde penningtvättsdirektivet föreskrivs att centralen för utredning av penningtvätt ska göra operativa och strategiska analyser. I artikel 32.8 i det fjärde penningtvättsdirektivet föreskrivs det om centralens analysfunktion. Enligt direktivet ska analysen bestå av en operativ analys som är inriktad på enskilda fall och särskilda mål eller på lämpliga utvalda uppgifter, beroende på de mottagna uppgifternas typ och volym och den förväntade användningen av uppgifterna efter spridningen samt av en strategisk analys av trender och mönster i penningtvätt och finansiering av terrorism. Syftet med den strategiska analysen är att förebygga och avslöja brott. Uppgifterna i penningtvättsregistret får användas för strategisk analys och analysen får ges vidare. Centralen för utredning av penningtvätt har gjort såväl operativa som strategiska analyser också under den gällande lagens giltighetstid, så lagändringen bedöms inte ha några nämnvärda konsekvenser för centralens praktiska verksamhet.

4 §. Centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter. Det föreslås att *1 mom.* ändras så att de rapporteringsskyldigas chefer och anställda ska samarbeta med centralen för utredning av

penningtvätt. Enligt artikel 33.1 i det fjärde penningtvättsdirektivet ska medlemsstaterna kräva att ansvariga enheter, och i tillämpliga fall deras styrelseledamöter och anställda, utan dröjsmål samarbetar fullt ut genom att självmant underrätta centralen, inbegripet genom att lämna in en rapport, i de fall den ansvariga enheten vet, misstänker eller har rimliga skäl att misstänka att medel, oberoende av vilket belopp det gäller, utgör vinning av brottslig handling eller har koppling till finansiering av terrorism, och genom att skyndsamt besvara centralens begäran om ytterligare uppgifter i sådana fall samt att på centralens begäran direkt eller indirekt ge den all nödvändig information i enlighet med de förfaranden som inrättats genom tillämplig rätt. I 4 § i den gällande lagen om centralen för utredning av penningtvätt finns inga uttryckliga bestämmelser om att de rapporteringsskyldiga chefer och anställda ska samarbeta med centralen, och därför föreslås det att bestämmelsen kompletteras till denna del.

5 §. Utbyte av information. Det föreslås att till 3 mom. fogas en skyldighet för centralen för utredning av penningtvätt att till centralen för utredning av penningtvätt i den berörda medlemsstaten utan dröjsmål lämna en i 4 kap. 1 § i penningtvättslagen avsedd anmälan om tvivelaktiga transaktioner som gäller en annan medlemsstat. I sådana situationer ska centralen för utredning av penningtvätt vidarebefordra den mottagna rapporten till centralen för utredning av penningtvätt i en annan medlemsstat. Genom ändringen genomförs artikel 53.1.3 i penningtvättsdirektivet.

I artikel 53.3 i det fjärde penningtvättsdirektivet föreskrivs det att centralen för utredning av penningtvätt endast i undantagsfall får vägra att utbyta information, om utbytet skulle kunna strida mot de grundläggande principerna i dess nationella rätt. Dessa undantagsfall ska specificeras på ett sådant sätt att missbruk och onödiga begränsningar av det fria utbytet av information för analysändamål förhindras. I 5 § 3 mom. i den gällande lagen föreskrivs att centralen kan vägra lämna ut uppgifter om det kan vara till skada för arbetet med att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket egendom eller vinning har fått av penningtvätt eller finansiering av terrorism eller av någon annan grundad anledning. Bestämmelsen motsvarar inte helt penningtvättsdirektivet och därför föreslås det att den preciseras. Det ska inte längre räcka med endast någon annan grundad anledning för vägran att lämna ut uppgifter i de fall där vägran inte grundar sig på att utlämnandet kan hindra förhindrande, avslöjande eller utredning av penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket vinning av penningtvätt eller finansiering av terrorism fått. I förekommande fall kan utlämnande av uppgifter vägras om utlämnandet skulle strida mot principerna för de mänskliga rättigheterna eller de grundläggande fri- och rättigheterna eller på något annat sätt mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning. Detta kan vara fallet exempelvis när dödsstraff tillämpas i det land som begär utlämnande av uppgifter och utlämnande kunde leda till att den person som uppgifterna gäller kan dömas till ett sådant straff. Syftet med den föreslagna ändringen är att bestämmelsen ska motsvara de förutsättningar för vägran att utbyta information som anges i artikel 53.3 i penningtvättsdirektivet.

Det föreslås vidare att 4 mom. ändras så att det i enlighet med artikel 56.2 i penningtvättsdirektivet föreskrivs om skyldigheten för centralen för utredning av penningtvätt att samarbeta vid tillämpningen av den senaste tekniken för att utföra uppgifterna enligt direktivet. I 5 § i den gällande lagen föreskrivs det att de uppgifter som avses i paragrafen får tas emot och lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form i ett gemensamt överenskommet förfarande. Till denna mening föreslås således fogat en hänvisning till den senaste tekniken.

7.3 7.3 Lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

6 §. Uppgifter som ska föras in i registret över bank- och betalkonton. Det föreslås att till paragrafens 2 mom. 1 punkten fogas ett motsvarande omnämnande som i 3 mom. 1 punkten och 4 §

2 mom. 1 punkten om att ifall kontoinnehavaren är en juridisk person ska uppgifter föras in i registret också om vilka som har rätt att använda ett konto och samma uppgifter om dem som nämns tidigare i bestämmelsen. Preciseringsen är nödvändig för att förtydliga att i registret över bank- och betalkonton också ska föras in uppgifter om dem som har rätt att använda juridiska personers konton. Genom ändringen preciseras bestämmelsen och främjas en korrekt lagtillämpning. Ändringen föreslogs redan våren 2020 i en proposition (RP 55/2020 rd) med förslag till ändring av denna lag, men av misstag föll ändringen bort i förslaget till paragrafändringar.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Enligt 3 kap. 8 § 2 mom. i penningtvättslagen får statsrådet genom förordning utfärda närmare bestämmelser om sådana kunder, produkter, tjänster, betalningsförmedlingar, leveranssätt och geografiska riskfaktorer som kan vara förenade med låg risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt om förfarandena i sådana situationer. Avsikten är att dessa situationer och i förekommande fall även andra situationer ska kunna beaktas i statsrådets förordning för att säkerställa att Finland på det sätt som penningtvättsdirektivet förutsätter lättare kan uppfylla medlemsstaternas skyldighet att reagera på föränderliga risker för penningtvätt och finansiering av terrorism.

Enligt 3 kap. 10 § 2 mom. får statsrådet dessutom genom förordning utfärda närmare föreskrifter om sådana kunder, produkter, tjänster, transaktioner, leveranssätt och geografiska riskfaktorer som är förenade med extra hög risk för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt om förfarandena i sådana situationer. Den tidigare lagen (503/2008) innehöll inget motsvarande bemyndigande att utfärda förordning, så det skulle röra sig om en helt ny förordning. Utkosten till statsrådets förordningar om ett förenklat och effektiviserat förfarande för kundkontroll var föremål för remissbehandling våren 2018 och avsikten är att de ska utfärdas så snart som möjligt.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagarna träder i kraft den 1 april 2021.

10 Verkställighet och uppföljning

-

11 Förhållande till andra propositioner

11.1 Samband med andra propositioner

Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1153 om regler för att underlätta användningen av finansiell och annan information för att förebygga, upptäcka, utreda eller lagföra vissa brott och om upphävande av rådets beslut 2000/642/RIF antogs den 20 juni 2019 (nedan *direktivet om finansiell information*). Direktivet trädde i kraft den 31 juli 2019 och medlemsstaterna ska senast den 1 augusti 2021 sätta i kraft de lagar, författningar och administrativa föreskrifter som är nödvändiga för att följa direktivet.

Enligt direktivet ska medlemsstaterna utse de myndigheter som har befogenheter att komma åt de centraliserade nationella bankkontoregister som medlemsstaterna inrättat och göra sökningar i dem. Dessutom ska medlemsstaterna utse de behöriga myndigheter som kan begära och ta emot finansiell information och finansiella analyser från finansunderrättelseenheterna. I direktivet föreskrivs också om utbyte av uppgifter mellan finansunderrättelseenheterna och med

Europol. Inrikesministeriet tillsatte den 10 januari 2020 ett lagstiftningsprojekt för att genomföra direktivet. Inom projektet planeras förslag till ändringar åtminstone i lagen om centralen för utredning av penningtvätt, som också i denna proposition föreslås bli ändrad. Avsikten är att en proposition om genomförande av direktivet om finansiell information lämnas till riksdagen under vårsessionen 2021.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Den gällande penningtvättslagen och lagen om centralen för utredning av penningtvätt har stiftats med grundlagsutskottets medverkan. De ändringar som föreslås i propositionen är mycket tekniska till sin karaktär och preciserar och förtydligar närmast de gällande bestämmelserna om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism enligt penningtvättslagen och lagen om centralen för utredning av penningtvätt. Det är således i huvudsak fråga om implementering av Europeiska unionens lagstiftning.

Den gällande regleringens grundlagsenlighet bedömdes i RP 228/2016 rd om genomförande av det fjärde penningtvättsdirektivet i fråga om betydande utövning av offentlig makt och administrativa påföljder i pengar, skydd för privatlivet, egendomsskydd, näringsfrihet och i sitt utlåtande GrUU 2/2017 rd om propositionen ansåg grundlagsutskottet att lagförslaget kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

De ändringar som föreslås i propositionen är förenliga med grundlagen och kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om hindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (444/2017) 1 kap. 2 § 1 mom. 4 punkten, 4 § 1 mom. 9 punkten, 11 punkten underpunkt i, 13 punkten underpunkt a och 18 punkten underpunkt b samt 6 § 1 mom., 2 kap. 3 § 2 mom., 3 kap. 1 § 2 och 3 mom., det inledande stycket i 2 § 1 mom. och 1 punkten, 3 § 2 mom. 3 punkten, 5 § 2 mom., 7 § 2 mom., 8 § 1 mom., 12 § 5 mom. 1 punkten samt 13 § 1, 3 och 4 mom., 4 kap. 4 § 2 mom., 6 kap. 2 § 1 mom. och 9 kap. 2 §,

av dem sådana de lyder, 1 kap. 6 § 1 mom., 3 kap. 1 § 2 mom. och 12 § 5 mom. 1 punkten i lag 406/2018, 3 kap. 1 § 3 mom., 3 § 2 mom. 3 punkten och 13 § 1 och 3 mom. samt 6 kap. 2 § 1 mom. i lag 573/2019, och

fogas till 1 kap. 4 § 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat i lagarna 1089/2017 och 573/2019, en ny 19 punkt, till 2 kap. 3 § en ny 2 punkt, varvid den nuvarande 2 punkten blir 3 punkt, till 3 kap. 6 § ett nytt 2 mom., varvid de nuvarande 2–4 mom. blir 3–5 mom., till 7 kap. 1 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 573/2017, ett nytt 4 mom., varvid de nuvarande 4 och 5 mom. blir 5 och 6 mom., som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på

---

4) fysiska och juridiska personer enligt 7, 7 a och 7 b § i lagen om betalningsinstitut (297/2010) och registreringskyldiga förvaltare av alternativa investeringsfonder enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder,

---

4 §

Definitioner

I denna lag avses med

---

9) *utländsk trust* en trust enligt artikel 3.7 i penningtvättsdirektivet eller en liknande juridisk konstruktion som trustar, dock inte sådana tillhandahållare av företagstjänster som avses i den punkten,

---

11) *person i politiskt utsatt ställning*, när det har förflutit högst 12 månader från det att uppdraget upphörde, en fysisk person som har eller har haft betydande offentliga uppdrag, som

---

i) medlem av ett förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan i ett företag som är statsägt, eller

---

13) *medarbetare till en person i politiskt utsatt ställning*

a) varje fysisk person om vilken det är känt att han eller hon är verklig samägare eller förmånstagare i en sammanslutning, näringsidkare eller annan juridisk konstruktion eller har andra nära affärsförbindelser med en person i politiskt utsatt ställning, och

---

18) *korrespondentförbindelse*

---

b) förbindelser mellan kreditinstitut och finansiella institut där liknande tjänster tillhandahålls av ett korrespondentinstitut eller motpartsinstitut, och inbegripet förbindelse som etablerats för värdepapperstransaktioner eller överföring av medel,

19) *brevlådebank* ett kredit- eller finansiellt institut, eller ett institut som utför verksamhet som likställs med den som utförs av kreditinstitut eller finansiella institut, som är registrerat i en jurisdiktion där det saknar en meningsfull fysisk närvaro och ledning och inte är anknutet till en reglerad finansgrupp.

---

6 §

Verkliga förmånstagare i utländska truster

Med en utländsk trusts verkliga förmånstagare avses en fysisk person som utövar faktiskt bestämmande inflytande i trusten och som är trustens eller en liknande juridisk konstruktions

- 1) instiftare eller eventuellt av denne tillsatta beskyddare,
  - 2) förvaltare,
  - 3) förmånstagare,
  - 4) eller en person som har samma eller en likvärdig ställning som en person som avses i 1–3 punkten, eller
  - 5) grupper av personer för vilkas huvudsakliga intresse den juridiska konstruktionen eller den juridiska personen har inrättats eller verkar, om förmånstagaren ännu inte har fastställts.
-

2 kap.

Riskbedömning

3 §

Rapporteringskyldigas riskbedömning

Den rapporteringskyldiga ska i riskbedömningen beakta arten, storleken och omfattningen av sin verksamhet. Den rapporteringskyldiga ska med beaktande av dessa faktorer ha tillräckliga verksamhetsprinciper, förfaranden och kontroller för att minska och effektivt hantera riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism. Verksamhetsprinciperna, förfarandena och kontrollerna ska åtminstone omfatta

- 1) utveckling av interna verksamhetsprinciper, förfaranden, kontroller och rutiner för modellriskhantering,
- 2) åtgärder för kundkännedom, rapportering, bevarande av uppgifter samt bakgrundskontroll av personal,

3) intern kontroll och efterlevnadskontroll, inbegripet utnämning av en efterlevnadsansvarig på ledningsnivå, och intern revision, om det är motiverat med tanke på arten och storleken av den rapporteringsskyldigas verksamhet.

---

3 kap.

Kundkontroll

1 §

Kundkontroll och riksaserad bedömning

Den rapporteringsskyldiga ska vid bedömningen av riskerna för penningtvätt och finansiering av terrorism i anknytning till kundförhållandet beakta de risker för penningtvätt och finansiering av terrorism som är förenade med nya och befintliga kunder, länder och geografiska områden samt med nya, under utveckling varande och redan befintliga produkter, tjänster och transaktioner samt distributionskanaler och tekniker (*riskbaserad bedömning*).

De åtgärder för kundkontroll som anges i detta kapitel ska utifrån den riskbaserade bedömningen iakttagas så länge kundförhållandet består. Vidare ska den rapporteringsskyldiga iaktta bestämmelserna om kundkontroll, om den rapporteringsskyldiga med stöd av lagen om det nationella genomförandet av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i rådets direktiv om administrativt samarbete i fråga om beskattning och om upphävande av direktiv 77/799/EEG samt om tillämpning av direktivet (185/2013) har eller har haft en lagstadgad skyldighet att under kalenderåret kontakta en kund för att kontrollera relevanta uppgifter om den verkliga förmånstagaren.

---

2 §

Kundidentifiering och kontroll av kundens identitet

De rapporteringsskyldiga får inte ha anonyma eller fiktiva kunder. De rapporteringsskyldiga ska identifiera sina kunder och kontrollera deras identitet vid etablering av ett fast kundförhållande. Dessutom ska den rapporteringsskyldiga identifiera sina kunder och kontrollera identiteten, om

1) en enskild transaktion eller flera sammanhängande transaktioner sammanlagt uppgår till minst 10 000 euro och kundförhållandet är tillfälligt eller om det är fråga om en sådan överföring av medel enligt artikel 3.9 i förordningen om information om betalaren eller om en sådan överföring av medel enligt lagen om tillhandahållare av virtuella valutor (572/2019) som överstiger 1 000 euro,

---

3 §

Uppgifter om kundkontroll och bevarande av uppgifterna

Av kundkontrolluppgifterna ska följande bevaras:

---

3) juridiska personers fullständiga namn, registernummer, registreringsdag och registermyndighet, adress på hemorten och det huvudsakliga affärsställets adress, om den avviker från adressen på hemorten, samt vid behov bolagsordning eller organisationsregler,

---

5 §

Särskild identifieringsskyldighet i anslutning till försäkringsprodukter

---

Förmånstagare som avses i 1 mom. ska kontrolleras vid utbetalningen.

---

6 §

Identifiering av verkliga förmånstagare

De rapporteringsskyldiga ska dokumentera de åtgärder som vidtagits för att identifiera verkliga förmånstagare.

---

7 §

Fullgörande av skyldigheter i fråga om kundkontroll för den rapporteringsskyldigas räkning

---

Skyldigheterna i fråga om kundkontroll kan fullgöras också av en aktör som motsvarar en rapporteringsskyldig enligt 1 kap. 2 § 1 mom. och som har beviljats koncession eller registrerats i någon annan än en EES-stat, om denna har sådana skyldigheter i fråga om kundkontroll och bevarande av uppgifter som motsvarar skyldigheterna enligt denna lag och fullgörandet av skyldigheterna övervakas och om denna aktör är grundad i en stat vars system för förhindrande och utredning av penningtvätt och finansiering av terrorism enligt kommissionens bedömning inte innebär någon avsevärd risk för EU:s inre marknad.

---

8 §

Förenklade åtgärder för kundkontroll

De rapporteringsskyldiga kan vid tillämpningen av 2–4 och 6 § tillämpa förenklade åtgärder för kundkontroll, om de utifrån den i 2 kap. 3 § avsedda riskbedömningen bedömer att ett kundförhållande eller en enskild transaktion är förenat eller förenad med låg risk för penningtvätt och finansiering av terrorism. De rapporteringsskyldiga ska dock följa kundförhållanden på det sätt som anges i 4 § 2 mom. i detta kapitel för att upptäcka exceptionella eller ovanliga transaktioner. De rapporteringsskyldiga kan inte tillämpa förenklade åtgärder för kundkontroll om de upptäcker exceptionella eller ovanliga transaktioner.

---

12 §

Skärpta åtgärder för kundkontroll vid korrespondentförbindelser

---

Om ett kreditinstitut eller finansiellt institut tillåter att payable-through-konton används ska det säkerställa att det kreditinstitut eller finansiella institut som är motpart

1) har identifierat de kunder som har direkt tillgång till kreditinstitutets eller det finansiella institutets konto och löpande vidtagit åtgärder för kundkännedom, samt

---

13 §

Skärpta åtgärder för kundkontroll i fråga om personer i politiskt utsatt ställning

De rapporteringsskyldiga ska ha lämpliga på riskbaserad bedömning grundade förfaranden för att konstatera om en kund eller kundens verkliga förmånstagare är en person i politiskt utsatt ställning, en sådan persons familjemedlem eller medarbetare.

Om en kund eller kundens verkliga förmånstagare är en person i politiskt utsatt ställning eller en sådan persons familjemedlem eller känd som medarbetare till en sådan person, ska

1) den rapporteringsskyldigas högre ledning godkänna att ett kundförhållande inleds med en sådan person,

2) den rapporteringsskyldiga vidta lämpliga åtgärder för att få reda på ursprunget till den förmögenhet och de medel som hör till kundförhållandet eller transaktionen, och

3) den rapporteringsskyldiga ordna skärpt och fortlöpande övervakning av kundförhållandet.

En person betraktas inte längre som en person i politiskt utsatt ställning när han eller hon inte har haft något betydande offentligt uppdrag på minst ett år. De rapporteringsskyldiga ska under minst ett år beakta om personen fortfarande utgör en risk och tillämpa ovan i 1, 2 och 3 mom. föreskriva åtgärder tills personen inte längre anses utgöra någon specifik risk för en person i politiskt utsatt ställning.

---

4 kap.

Rapporteringsskyldighet, tystnadsplikt och avbrytande av transaktioner

4 §

Tystnadsplikt och undantag från tystnadsplikten i fråga om tvivelaktiga transaktioner

---

En rapporteringsskyldig får trots tystnadsplikten enligt 1 mom. lämna ut information om en rapport enligt 1 § och dess innehåll till ett annat i 1 kap. 6 § 1 mom. i bokföringslagen (1336/1997) avsett koncernföretag. Informationen får likaså lämnas till en sammanslutning enligt lagen om tillsyn över finans- och försäkringskonglomerat (699/2004) som ingår i samma finans- och försäkringskonglomerat eller annars i samma koncern och som har beviljats koncession i Finland eller i en annan EES-stat samt en sammanslutning som ingår i samma finans- och försäkringskonglomerat och har beviljats koncession i någon annan stat än en EES-stat, om sammanslutningen har skyldigheter som motsvarar skyldigheterna enligt denna lag och fullgörandet av skyldigheterna övervakas.

---

6 kap.

Uppgifter om verkliga förmånstagare

2 §

Sammanslutningars skyldighet att förvalta uppgifter om verkliga förmånstagare

Sådana sammanslutningar som avses i 3 § 1 mom. 1 eller 4–6 punkten i handelsregisterlagen, sådana föreningar som är införda i föreningsregistret, sådana religionssamfund som är införda i registret över religionssamfund och sådana stiftelser som är införda i stiftelseregistret ska på ett lämpligt sätt inhämta och förvalta exakta och uppdaterade uppgifter om sina verkliga förmånstagare enligt 1 kap. 5 § 2–4 mom. eller 7 § samt på begäran tillhandahålla den rapporteringsskyldiga som avses i 1 kap. 2 § dessa uppgifter, när den rapporteringsskyldiga vidtar åtgärder för kundkontroll. De tillsynsmyndigheter som avses i 7 kap. 1 § i denna lag samt centralen för utredning av penningtvätt ska utan ogrundat dröjsmål få tillgång till uppgifter om verkliga förmånstagare.

---

7 kap.

Tillsyn

1 §

Tillsynsmyndigheterna och anmälan till centralen för utredning av penningtvätt

I republikens presidents förordning om skötseln på Åland av vissa uppgifter enligt lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism (500/2018) föreskrivs att vissa uppgifter enligt denna lag ankommer på Ålands landskapsregering och Ålands Lotteriinspektion benämnda myndighet.

---

9 kap.

Särskilda bestämmelser

2 §

Rapporteringsskyldigas filialer och andra bolag

De rapporteringsskyldiga ska också i sina filialer såväl i EES-stater som i andra än EES-stater fullgöra sina i denna lag föreskrivna skyldigheter att utföra kundkontroll.

De rapporteringsskyldiga ska se till att skyldigheterna enligt denna lag fullgörs också i sådana dotterföretag i såväl EES-stater som i andra än EES-stater där den rapporteringsskyldiga innehar mer än 50 procent av det röstetal som aktierna eller andelarna i bolaget medför.

Rapporteringsskyldiga som har driftställen i andra medlemsstater ska säkerställa att driftställen iakttar denna medlemsstats nationella bestämmelser med avseende på införlivandet av detta direktiv.

Om lagstiftningen i den andra staten inte tillåter att de förfaranden för kundkontroll som anges i denna lag iakttas, ska den rapporteringsskyldiga anmäla detta till tillsynsmyndigheten och advokatföreningen. Den rapporteringsskyldiga ska likaså säkerställa att dess filialer och majoritetsägda dotterbolag vidtar sådana i kommissionens delegerade förordning (EU) 2019/758 avsedda minimiåtgärder och ytterligare åtgärder för att minska och effektivt hantera risken för penningtvätt och finansiering av terrorism i den ifrågavarande staten.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om centralen för utredning av penningtvätt

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om centralen för utredning av penningtvätt (445/2017) 2 § 1 mom. 7 punkten, 4 § 1 mom. samt 5 § 3 och 4 mom.,
av dem 4 § 1 mom. sådant det lyder i lag 652/2018 och 5 § 3 mom. i lag 576/2019, samt
fogas till 2 § 1 mom. en ny 8 punkt som följer:

2 §

Centralen för utredning av penningtvätt och dess uppgifter

Centralen för utredning av penningtvätt finns vid centralkriminalpolisen och den har till uppgift att

7) ta emot och behandla anmälningar enligt 3 § 2 mom. i lagen om frysning av tillgångar i syfte att bekämpa terrorism (325/2013), utreda grunderna för frysningsbeslut som avses i 4 § i den lagen och göra framställningar om frysningsbeslut,

8) göra operativa och strategiska analyser av gärningssätt, fenomen, trender och metoder rörande penningtvätt och förbrott till penningtvätt samt finansiering av terrorism.

4 §

Centralens rätt att få, använda och lämna ut uppgifter

Trots bestämmelserna om hemlighållande av uppgifter om företagshemligheter eller uppgifter om en enskild persons, sammanslutnings eller stiftelses ekonomiska förhållanden, ekonomiska ställning eller beskattningsuppgifter har centralen för utredning av penningtvätt rätt att av myndigheter, av sammanslutningar som har ålagts en offentlig uppgift och av rapporteringsskyldiga, inbegripet deras chefer och anställda, avgiftsfritt få uppgifter och handlingar som är nödvändiga för förhindrande och utredning av penningtvätt och av finansiering av terrorism. Beslut om inhämtande av sekretessbelagda uppgifter fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

5 §

Utbyte av information

26

Centralen för utredning av penningtvätt kan efter en motiverad begäran lämna ut uppgifter som avses i 3 § 2 och 3 mom. till en central för utredning av penningtvätt eller en annan behörig myndighet i en främmande stat för att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism och det brott genom vilket den egendom eller den vinning har fått eller kan fås som är föremål för penningtvätt eller finansiering av terrorism samt för att föra ärendet till undersökning. En begäran om utlämnande av uppgifter ska besvaras utan ogrundat dröjsmål. Centralen för utredning av penningtvätt kan sätta begränsningar och ställa villkor för användningen av de uppgifter som lämnas ut. Centralen kan vägra att lämna ut uppgifter om det kan vara till skada för arbetet med att förhindra, avslöja och utreda penningtvätt, finansiering av terrorism eller det brott genom vilket egendom eller vinning har fått av penningtvätt eller av finansiering av terrorism, eller om det kan utgöra hinder för att ärendet förs till undersökning, eller om utbyte av information skulle strida mot principerna för de mänskliga rättigheterna eller de grundläggande fri- och rättigheterna eller på annat sätt strida mot de grundläggande principerna i Finlands rättsordning. Centralen för utredning av penningtvätt kan lämna ut uppgifter till en central för utredning av penningtvätt eller en annan behörig myndighet i en främmande stat också utan begäran, om det behövs för ett ändamål som anges i detta moment. När centralen för utredning av penningtvätt fått en i 4 kap. 1 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism avsedd rapport om tvivelaktiga transaktioner som berör en annan medlemsstat, ska den utan dröjsmål förmedla rapporten till den berörda medlemsstaten.

Uppgifter som avses i denna paragraf får med den senaste tekniken tas emot och lämnas ut som en datamängd eller i elektronisk form i ett gemensamt överenskommet förfarande. Centralen för utredning av penningtvätt får söka träffar i ett register som förvaltas av finansunderrättelseenheten i någon av Europeiska unionens medlemsstater, om den behöriga myndigheten i den medlemsstaten har gett sitt samtycke. Finansunderrättelseenheten i någon av Europeiska unionens medlemsstater kan ges rätt att söka träffar i det register som avses i 3 § för att utreda om registret innehåller uppgifter om ett föremål för den statens sökningar. Beslut om utlämnande av uppgifter som avses i denna paragraf och av uppgifter om sökträffar fattas av en polisman som hör till befälet och arbetar vid centralen för utredning av penningtvätt.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 6 § i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om ett övervakningssystem för bank- och betalkonton (571/2019) 6 § 2 mom. 1 punkten, sådan den lyder i lag xxx/2020, som följer:

6 §

Uppgifter som ska föras in i registret över bank- och betalkonton

-----
I registret över bank- och betalkonton ska införas följande uppgifter om sådana kunder i betalningsinstitut, institut för elektroniska pengar och tillhandahållare av virtuella valutor som enligt 3 kap. 2 § i lagen om förhindrande av penningtvätt och av finansiering av terrorism ska identifieras:

1) fullständigt namn, födelsetid och finsk personbeteckning eller, om sådan saknas, medborgarskap eller, om kontoinnehavaren eller en kund hos en tillhandahållare av virtuell valuta är en juridisk person, dess fullständiga namn, registernummer, registreringsdag och registermyndighet samt alla som har rätt att använda kontot och de ovan nämnda uppgifterna avseende fysiska personer för dem,

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 20xx

Statsminister

Sanna Marin

Finansminister Matti Vanhanen